

μπάτσος

μπάτσος, ο, ουσ. [<τουρκ. *baş* (= διόδια, φόρος, φοροεισπράκτορας, χαράτσι· εκβιασμός) + κατάλ. -ος], (υποτιμητικά ή υβριστικά) ο χωροφύλακας, ο αστυφύλακας, ο αστυνομικός: «μόλις είδαν να 'ρχονται οι μπάτσοι, το 'βαλαν όλοι στα πόδια». (Λαϊκό τραγούδι: *μάγκες πιάσ' τε τα γεφύρια, μπάτσοι κλάσ' τε μας τ' αρχίδια // μπάτσοι και χωροφύλακοι μας χαλάσαν, βρε, το τσαρδάκι*). Η λαϊκή παρετυμολογία βγάζει τη λ. μπάτσος από το ότι, παλιότερα οι χωροφύλακες, ιδίως αυτοί που υπηρετούσαν στην επαρχία, έδερναν (μπάτσιζαν) ασύστολα τους υπόπτους που συλλάμβαναν· βλ. και λ. μπάτσα·

- καλός μπάτσος είναι ο νεκρός μπάτσος, αναρχικό σύνθημα·

- μπάτσοι, γουρούνια, δολοφόνοι! φοιτητικό σύνθημα που κυριάρχησε στις διαδηλώσεις τον τελευταίο χρόνο της δικτατορίας και τα πρώτα χρόνια τη μεταπολίτευσης στην Ελλάδα.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας